

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ
ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

20 грудня 2016 р. № 99-р/к

Справа № 3/02-199-15

м. Харків

Про закриття провадження у справі

Адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання третього відділу досліджень і розслідувань від 02.12.2016 № 425 про попередні висновки у справі № 3/02-199-15, розпочатої за ознаками вчинення КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «РИТУАЛ» ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (надалі – КП «РИТУАЛ») порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та матеріали цієї справи,

ВСТАНОВИЛА:

В ході здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі подання третього відділу досліджень і розслідувань від 10.12.2015 № 493 за ознаками вчинення КП «РИТУАЛ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 10.12.2015 № 223-рп/к про початок розгляду справи № 3/02-199-15 (надалі - Справа).

Дії КП «РИТУАЛ» полягають у зобов'язанні замовника ритуальних послуг пред'явити документи (чеки) на придбання ритуальної атрибутики.

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

КП «РИТУАЛ» є юридичною особою, ідентифікаційний код - 03354394, місцезнаходження: 61012, м. Харків, вул. Червоножовтнева, 3. Основним видом діяльності КП «РИТУАЛ» є організування поховань і надання суміжних послуг (код за КВЕД 96.03).

КП «РИТУАЛ» створене Харківською міською радою з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, виготовлення і реалізації предметів ритуальної належності та надання інших послуг, необхідних для організації поховання померлих.

Законом України «Про поховання та похорону справу» визначено загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про поховання та похорону справу» надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг здійснюється ритуальними службами або за договором про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання інших форм власності.

Згідно з пунктом 8 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (надалі – Типове положення), ритуальна служба забезпечує укладання договорів про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, які виявили бажання працювати на ринку ритуальних послуг.

Таким чином, чинним законодавством ритуальним службам надано виключне право укладати договори про надання ритуальних послуг з суб'єктами господарювання, які виявили бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг.

Враховуючи вищевикладене, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «РИТУАЛ» в межах наданих чинним законодавством та статутом повноважень по утриманню кладовищ та укладанню договорів про надання ритуальних послуг з суб'єктами господарювання є органом адміністративно-господарського управління та контролю, а в частині надання ритуальних послуг – суб'єктом господарювання.

До Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого Наказом Держжитлокомунгоспу України від 14.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710 (надалі - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг), належать:

- Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання.
- Оформлення свідоцтва про поховання.
- Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
- Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації під поховання в існуючу могилу.
- Кремація тіл померлих.
- Поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю.
- Зберігання урн з прахом померлих у крематорії.
- Організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України.
- Запаювання оцинкованої труни.
- Замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.

Таким чином, ритуальні послуги згідно з Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг надаються або безпосередньо ритуальною службою відповідної територіальної громади, або суб'єктами господарювання, що уклали договір про надання ритуальних послуг з ритуальною службою.

Згідно зі статтею 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" товар – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.

Отже, товаром є послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

КП «РИТУАЛ» є балансоутримувачем 16 кладовищ, що розташовані в місті Харкові та Харківському районі Харківської області, а також Харківського крематорію. КП «РИТУАЛ»

є єдиним користувачем відповідних земельних ділянок.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідцтва про смерть звертається до ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори з ритуальною службою про надання цих послуг.

КП «РИТУАЛ» є єдиним суб'єктом господарювання, який в межах м. Харкова надає послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

Враховуючи наведене, відповідно до статті 12 Закону України "Про захист економічної конкуренції" КП «РИТУАЛ» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

Громадянин [REDACTED] 01.07.2014 придбав труну у ФОП Литвинова Ю.В. та письмово (лист від 18.08.2014) звернувся до КП «РИТУАЛ» з проханням укласти договір-замовлення на кремацію його сестри - [REDACTED]

Листом від 20.09.2014 № 302 КП «РИТУАЛ» повідомило, що провести кремацію [REDACTED] можливо при «пред'явленні документів, які підтверджують відповідність ритуальної атрибутики (труни) державним стандартам та документів (чеків), які підтверджують придбання ритуальної атрибутики у суб'єктів підприємницької діяльності, що здійснює діяльність у порядку, передбаченому чинним законодавством» (мова оригіналу).

Відповідно до пункту 2.4.1 РСТ УССР 1634-89 «Труни. Загальні технічні умови» кожна готова труна та контейнер повинні бути оснащені паперовим ярликом, який кріпитися до дна із зовнішньої сторони й містить такі дані: найменування, адреса, підпорядкованість підприємства-виробника, найменування виробу, роздрібну ціну, позначення цього стандарту, штамп ВТК, транспортне маркування за ДСТУ 14192-96 «Міждержавний стандарт маркування вантажів».

Вимог щодо надання документів (чеків) нормами діючого законодавства не передбачено.

Враховуючи зазначене, КП «РИТУАЛ» безпідставно зобов'язало замовника послуг кремації пред'явити документи (чеки), які підтверджують придбання атрибутики у суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у порядку, передбаченому чинним законодавством.

Такі дії КП «РИТУАЛ» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, адже в такому випадку споживачі цих послуг мали б можливість обрати між кількома їх надавачами, і, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого суб'єкта господарювання.

Встановлення КП «РИТУАЛ» додаткових умов для здійснення кремації у вигляді вимоги пред'явити документ (чек) на придбання ритуальної атрибутики (труни) може призвести до ущемлення інтересів споживача (громадянина [REDACTED]).

Крім того, встановлення таких умов у випадках придбання труни не у КП «РИТУАЛ» може призвести до обмеження конкуренції на ринку трун.

Таким чином, дії КП «РИТУАЛ», які полягають у зобов'язанні споживача пред'явити документи (чеки) на придбання ритуальної атрибутики (труни), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку послуг, передбачених Необхідним мінімальним

переліком окремих видів ритуальних послуг.

Враховуючи зазначене, дії КП «РИТУАЛ», які полягають у зобов'язанні споживача (громадянина [REDACTED]) пред'явити документи (чеки) на придбання ритуальної атрибутики, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

КП «РИТУАЛ» 19.08.2014 уклало договір-замовлення на організацію та проведення кремації [REDACTED] з [REDACTED], та повідомило, що не висувало до інших споживачів вимог щодо надання документів (чеків) на придбання ритуальної атрибутики для проведення поховання (кремації) протягом 2011-2015 років та поточного періоду 2016 року.

Отже, дії КП «РИТУАЛ», які полягають у зобов'язанні споживача пред'явити документи (чеки) на придбання ритуальної атрибутики для проведення поховання (кремації), не є триваючим порушенням, не мають масового характеру та були вчинені одноразово.

Враховуючи зазначене та на підставі частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надано КП «РИТУАЛ» рекомендації від 24.03.2016 № 85-рк/к щодо вжиття заходів для усунення наслідків вищезазначених дій шляхом прийняття розпорядчого документу, яким припинити висування до споживачів додаткових умов, а саме: пред'явлення документів (чеків) на придбання атрибутики, не передбачених Законом України «Про поховання та похоронну справу» та Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг (надалі – Рекомендації).

На виконання Рекомендацій листом від 14.04.2016 № 133 КП «РИТУАЛ» повідомило, що прийняло наказ від 14.04.2016 № 42, яким передбачено:

«1. Не допускати працівниками КП «РИТУАЛ», які безпосередньо задіяні в обслуговуванні населення щодо надання ритуальних послуг та займаються оформленням договорів-замовлень, висування до споживачів додаткових умов (пред'явлення чеків) на придбання атрибутики, не передбачених Законом України «Про поховання та похоронну справу».

2. Забезпечити чітке дотримання вимог Закону України «Про поховання та похоронну справу» та законодавства у сфері ритуальних послуг під час оформлення договорів-замовлень на організацію поховання (кремацію)» (мова оригіналу).

Крім того, за інформацією КП «РИТУАЛ» проведено розширену нараду з підлеглими працівниками, під час якої звернуто увагу на суворе дотримання норм чинного законодавства, недопущення випадків безпідставних відмов в укладанні договорів-замовлень на організацію та проведення поховання та попереджено про персональну відповідальність за порушення норм чинного законодавства України.

За таких умов, враховуючи, що в Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України відсутня інформація, яка б свідчила, що дії КП «РИТУАЛ», які полягають у зобов'язанні громадянина [REDACTED] пред'явити документи (чеки) на придбання ритуальної атрибутики призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, чи завдали значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, відповідно до

частини третьої статті 46 закону України «Про захист економічної конкуренції» розпочате провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції закривається.

На подання про попередні висновки у Справі, направлене разом із супровідним листом від 05.12.2016 № 02-26/3-3390, КП «РИТУАЛ» заперечень та зауважень не надало.

Враховуючи вищенаведене, керуючись статтею 7 Закону України “Про Антимонопольний комітет”, статтями 46, 48, 49 Закону України "Про захист економічної конкуренції” (зі змінами), пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 № 291/5482 (зі змінами), пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 3/02-199-15.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Н.В. Фастова